



ZDRUŽENJE SPLOŠNIH KNJIŽNIC

Sedež: Adamičeva cesta 15, 1290 Grosuplje

Predsednica: **Vesna Horžen**

e-pošta: vesna.horzen@zdruzenje-knjiznic.si

Spletna stran: www.zdruzenje-knjiznic.si

Telefon: +386 1 290 94 20, +386 41 577 273

Datum: 14.10.2015

Ministrstvo za kulturo

Ministrica mag. Julijana Bizjak Mlakar

Meistrova 10

1000 Ljubljana

REPUBLIKA SLOVENIJA MINISTRSTVO ZA KULTURO		
Datum: 19-10-2015		Priloge: 2 + CD
Številka zadeve: 612-9/2015/25		Šifra znaki: T. Lihor

Spoštovani,

Pišemo vam, da bi vas seznanili z vrsto dejavnosti v podporo socialnemu vključevanju ranljivih skupin ljudi, ki jih izvajajo slovenske splošne knjižnice.

Splošne knjižnice večina ljudi pozna predvsem zaradi knjig, branja in kulturnih prireditev, čeprav se v njih, še posebej zadnja leta, dogaja tudi veliko drugega: učenje v vseh življenjskih obdobjih, zabava, spodbujanje ustvarjalnosti, druženje, medsebojna pomoč. Marsikdo pride v knjižnico samo zato, da se pogovori s knjižničarjem, sreča prijatelje, še posebej v manjših okoljih je knjižnica edini prostor srečevanja in druženja.

Splošne knjižnice lahko predstavljajo dragoceno podporno okolje, ki dopolnjuje programe drugih izvajalcev. Imajo prostor in usposobljene zaposlene, njihova mreža sega skoraj v vse slovenske občine, uporabnikom lahko ponudijo celo paleto brezplačnih storitev, od uporabe knjig in časopisov, do informacijskega opismenjevanja in drugih izobraževanj, delavnic in dejavnosti za otroke.

V manjšem obsegu pa že zdaj samostojno izvajajo vrsto storitev za podporo socialnemu vključevanju npr. priseljencev, starejših, romskih otrok, brezposelnih.

Primer: Učenje slovenskega jezika za tujce

Knjižnica Franceta Balantiča Kamnik pripravlja brezplačne osnovne tečaje slovenščine, predvsem za ženske albanske narodnosti, da se lažje vključujejo v novo okolje. Te se v času enega šolskega leta naučijo osnovne komunikacije, poleg tega pa spoznajo vrsto možnosti, ki jim jih brezplačno ponuja knjižnica: druženje v kulturnem okolju, prebiranje knjig, revij in časopisov, udeležba na ostalih delavnicah in prireditvah (npr. informacijske pismenosti), v knjižnico pripeljejo svoje otroke in tako tudi njih postopoma navajajo na uporabo knjižnice.

Pošiljamo vam gradivo, s katerim utemeljujemo naše sporočilo. Nastalo je kot rezultat projekta Knjižnice povezujejo; Vloga knjižnic na področju socialnega vključevanja, ki ga izvaja Združenje splošnih knjižnic in ga sofinancira Ministrstvo za kulturo. Prilagam tudi podrobnejši opis projekta.

Vesna Horžen, predsednica



Knjižnice povezujejo

Vloga knjižnic na področju socialnega vključevanja

Splošne knjižnice večina ljudi pozna predvsem zaradi knjig, branja in kulturnih prireditev. Pa vendar se v knjižnicah, še posebej zadnja leta, dogaja tudi veliko drugega: učenje v vseh življenjskih obdobjih, zabava, spodbujanje ustvarjalnosti, druženje, medsebojna pomoč. Marsikdo pride v knjižnico samo zato, da se pogovori s knjižničarjem, sreča prijatelje, še posebej v manjših okoljih je knjižnica edini prostor srečevanja in druženja.

Da bi pokazali kako pomembno vlogo imajo splošne knjižnice na področju socialnega vključevanja je Združenje splošnih knjižnic na razpis mednarodne organizacije Public Libraries 2020¹ prijavilo projekt »Vloga knjižnic na področju socialnega vključevanja«, ki smo ga kasneje preimenovali v »Knjižnice povezujejo«.

Združenje je k sodelovanju povabilo 6 knjižnic, ki že izvajajo storitve za podporo socialni vključenosti, da bi čim bolj nazorno pokazali kaj knjižnice lahko storijo, da olajšajo ali izboljšajo življenje še posebej ranljivih skupin uporabnikov²:

Knjižnica Brežice že od leta 2009 redno izvaja brezplačne računalniške tečaje za starejše in iskalce zaposlitve. Namen tečajev je usposabljanje udeležencev za samostojno uporabo računalnikov, pa tudi povezovanje in druženje ljudi in s tem izboljšanje kvalitete življenja.

Borza dela v **Mestni knjižnici Ljubljana** je informacijski servis s sedemnajstletno tradicijo, namenjen vsem iskalcem zaposlitve ali dela, tako brezposelnim kot zaposlenim, študentom, dijakom in upokojujencem. Kot dodatno podporo iskalcem zaposlitve izvaja individualni karierni coaching.

V projektu Učenje slovenskega jezika za tujce v **Knjižnici Franceta Balantiča Kamnik** poučujejo tuje priseljence pogovorno slovenščino, kar jim omogoča, da lažje komunicirajo tudi zunaj svoje skupnosti, s čemer so vzpostavljeni osnovni pogoji za vključevanje v lokalno okolje in družbo.

Medgeneracijsko branje je skupni projekt Splošne knjižnice, Gimnazije Frana Miklošiča in Doma starejših občanov v **Ljutomeru**. Dijaki kot prostovoljci glasno berejo stanovalcem doma starejših, ki zaradi bolezni ali starostnih težav ne morejo brati sami.

Knjižnica Mirana Jarca v Osnovni šoli Bršljin izvaja program dodatne pomoči pri branju in razumevanju slovenskih besedil za romske otroke. Namen programa je doseči samostojnost pri branju in razumevanju prebranega slovenskega besedila, da bi tako lahko romski učenci lažje sledili učnemu procesu in se bolje vključili v šolsko in širše družbeno okolje.

Knjižnica Antona Tomaža Linharta Radovljica s projektom Zmoremo – čez ovire do oviranih poučuje in ozavešča polnočutne otroke in učitelje o slepih in slabovidnih, da jih bodo bolj kompetentno sprejemali kot enakovreden del družbe. Namen izkustvenih delavnic je, da bi otroci že v zgodnjih letih razumeli, kaj pomeni zelo slabo ali pa sploh ne videti in spremenili odnos do slepih in slabovidnih ljudi.

¹ Public Libraries 2020, <http://www.publiclibraries2020.eu/>

² Filmi o storitvah za ranljive skupine uporabnikov, <https://www.youtube.com/channel/UChyCMK-Lg0bULO6Y6KHSLSw>

Istočasno želi Združenje s projektom preseči splošno razširjeno razumevanje knjižnic kot izključno kulturnih institucij. Raziskava javnega mnenja med uporabniki in neuporabniki leta 2011 je pokazala, da 97% anketiranih podpira splošne knjižnice, res pa je tudi, da večina povezuje knjižnice z izposojajo knjig, ne pa tudi z vrsto drugih storitev, ki jih knjižnice izvajajo. Zaradi vedno večje socialne neenakosti tako slovenski kot evropski strateški dokumenti za prihodnje obdobje izpostavljajo socialno izključenost kot enega večjih problemov sodobne družbe. S projektom želimo dokazati, da so splošne knjižnice pomemben akter, ki lahko blaži velike družbene neenakosti.

Ob valu beguncev, ki prihaja v Evropo, čaka evropske države poleg sprejemanja in nameščanja ljudi naslednji, morda še pomembnejši korak, to je njihova integracija. Prav v tej fazi so lahko knjižnice, skupaj z vladnimi in nevladnimi organizacijami, pomemben prostor, ki bo imigrantom pomagal pri vključevanju v družbo. Nekatere knjižnice že izvajajo tovrstne programe, kar dokazujeta primera Knjižnice Franceta Balantiča Kamnik³ in Knjižnice Grosuplje⁴.

Enoletni projekt, ki traja od januarja do decembra 2015, financirata Public Libraries 2020 in Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

Za več informacij kontaktirajte

Vesno Horžen, predsednico Združenja splošnih knjižnic

Tel. 041 577 273

e-mail: vesna.horzen@zdruzenje-knjiznic.si

ali

Bredo Karun, vodjo projekta

tel. 031 235 470

e-mail: breda.karun@jara.si

³ Učenje slovenskega jezika za tujce, <https://www.youtube.com/watch?v=gnUP1mpwzCY>

⁴ Zgodba Aleksandre Javor, <https://www.youtube.com/watch?v=htP5331KxSY>